

České dějiny podle kata Mydláře

Martina Drijverová

edika.

České dějiny podle kata Mydláře

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.edika.cz
www.albatrosmedia.cz

Martina Drijverová
České dějiny podle kata Mydláře – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Nosím meč jako ukazatel povolání.
Do města vcházím zvláštní brankou.
V kostele svatého Valentina sedám v zastrčené lavici.
V hostinci si ke mně nikdo nepřisedne.
JSEM KAT!

Začátek

Toto se o mně povídá: Narodil se v Chrudimi, v zámožné rodině. Studoval medicínu, ale z lásky k ženě, která otrávila svého manžela, se stal katovým pacholkem. Chtěl, aby vyvázla, ale nepodařilo se. Dodal mrtvolu k první pitvě, jednal s císařem...

Řeči, řeči, řeči. Kdo jim zabrání? Třeba to tak bylo, věřte, jestli chcete. Ale co je komu do mého osobního života? Důležitá je má práce. Jsem kat. Má živnost je nečistá, stojím na roveň hrobařů a čističů svinstva. Ale jsem vykonavatelem spravedlnosti!

Umím stínat, lámat v kole, probiju provinilce kulem. Vyznám se v upalování, čtvrcení, natahování na žebřík. Uříznu zločincům nos, uši. Vím, jak praskají klouby, vím jak přimět provinilce k přiznání. Je to snad málo?

Doprovázím úředníky, kteří posuzují správnost měr a vah kramářů a pak trestám ty nepoctivé. Občas napravuji zlomené kosti, prodávám masti a byliny.

Můj osud se naplnil, tak to bylo ve hvězdách: Měl jsem být katovým pacholkem, pak katem. Byl jsem mladý, bylo mi sotva dvacet let, když jsem převzal řemeslo po pražském mistru Jarošovi.

Byl jsem tenkrát velmi rozčilený. Stál jsem na radnici, na sviňské kůži za dveřmi, když konšelé o mně rozhodovali. Zdál jsem se jim nezralý, bylo mi dvacet let. Ale byl jsem statný a už dost zkušený. Mistr Jaroš mě podpořil, a tak mě zvolili.

Musel jsem přísahat, že budu uznávat rozhodnutí soudu. Tomu jsem se v duchu zasmál. Proč bych měl pochybovat o něčí vině? Však páni vědí, co dělají. Odsoudili tě, holenku, tak na popraviště s tebou.

Těch peněz, co mi bylo určeno – až se mi hlava zatočila. I když mi bylo řečeno, že musím vyplácet pacholky a živit koně, bylo to přece víc, než bych získal jinde. Ubytování mi poskytl zdarma – v katovně, pěkném domku před branou.

Měl jsem dost na to, abych se oženil. Ale s kým? Dívka z početné rodiny by si mě nevzala. Zato Alžběta, dcera slánského kata, věděla, co má práce bude obnášet. Založil jsem rodinu...

Jsem kat

Na příkazy soudců jsem začal s výslechy, mučením, s tresty menšími či většími. Byl jsem obratný. Ale mistr kat, ten dobrý mistr se pozná jediné podle práce s mečem.

Práce káta

Když přišla má první poprava, byl jsem vzrušený. Stětím dokážu svou obratnost. U mučení nebývají diváci. Zato poprava, při té kat je hlavním hrdinou. Je to velká podívaná!

Setnout někomu hlavu totiž není jednoduché. Viník klečí, může se pohnout, otočit, vrhnout se na zem a kat potom tne do prázdna. Meč může mistru popravčímu také sklouznout. Jaká ostuda, seknout dvakrát či víckrát! Život pak uniká z těla pomalu a lidem je odsouzenice líto.

Jediná, správně vedená rána pošle bleskem duši tam, kam patří, do očistce nebo přímo do pekla. Do nebe jistě nezamíří nikdo... O tom jsem byl zpočátku přesvědčen. Další roky

mě přiměly změnit tento názor...

Ale člověk, kterého jsem stál jako prvního, si cestu do pekla věru zasloužil. Co všechno spáchal! Začal jako obyčejný voják v jízdním pluku. A kam to dotáhl? Stal se nejvyšším velitelem císařských vojsk. Jmenoval se Heřman Kryštof Russworm.

mučicí nástroj

První poprava

Když mám někoho popravit, chci o něm vědět co nejvíc. Ne že bych uvažoval o jeho vině! Musí být vinen, když skončí v mých rukou. Ale zajímá mě, proč se tak stalo. Jakou povahu má ten člověk? Předvídám také, jak se bude chovat, až pozvednu meč.

Heřman Kryštof Russworm byl odvážný, ale velice prchlivý muž. Měl násilnickou povahu. Nic mu nebylo svaté.

Heřman Kryštof Russworm

Začal v jízdním pluku vévody lotrinského. Byl to protestant, ale ze zjištěných důvodů přestoupil na katolictví. Netrvalo dlouho, stal se velitelem osobní stráže francouzského maršálka Bassompiera. Russworm byl nepochybně spolehlivý velitel, ale jeho osobní život byl divoký: karty, kostky, víno, ženy.

Pro nepatrnou záminku zabil mladého důstojníka. Pak zhanobil dívku ze šlechtické rodiny, kterou měl ochraňovat. Uvěznili ho, odsoudili k smrti na šibenici.

Ale ďábel mu zajisté pomohl, Russwormovi se podařilo z vězení uprchnout. Z francouzského vojska přeběhl k plukům císaře Rudolfa II.

Bylo mu dvacet osm let, když bojoval jako hejtman v Uhrách proti Turkům. Jezdci, kterým velel, zničili turecký tábor – a to byl rozhodující okamžik při obléhání města Ostrihomi. Není se tedy co divit, že se Russworm stal císařovým oblíbencem. Rudolf II. mu dal patent, s nímž si Russworm mohl pořídit vlastní pluk. A všechny výdaje platil sám císař!

Russworm se vyhříval v císařově přízni. Choval se povýšeně. Věděl všechno nejlíp, všechny poučoval. Posmíval se nadřízenému, Adolfu Schwarzenbergovi, při tažení do Budína tak dlouho, až byl obviněn ze vzpoury. Zavřeli ho do vězení a přišel o všechny majetek.

Ďábel mu však opět pomohl, Schwarzenberga zastřelili jeho vlastní vojáci, kterým se nedostávalo jídla a žoldu. Tak byl Russworm po jeho smrti omilostněn. Vrátil se do Prahy...

V roce 1601 ho císař jmenoval polním maršálkem. A nebylo úspěšnějšího muže: V témže roce porazil čtyřnásobnou přesilu Turků! Ten muž neměl strach z ničeho, vrhal se do nejlítějšího boje.

Ale po návratu domů se opět ukázal v pravé podobě. Obtěžoval počestnou dceru hostinského a pak se zpitý veselil v době masopustu na ulici. A to bylo proti císařskému zákazu.

Opět se ocitl ve vězení. Ale Rudolf II. vězni odpustil, ještě ho povýšil! Nechal Russworma a jeho vojáky střežit jeho samého. Měl tehdy strach ze všech okolo, jen svému maršálkovi věřil!

Russworm měl velkou moc, a proto také mnoho nepřátel a závistivců. Nejvíc na něj žárlil habsburský generál Belgioso, Ital, dříve dobře zapsaný u císařského dvora. Belgioso se svou nenávistí netajil.

Proto Russworma nepřekvapilo, že si na něj Ital jedné temné noci počíhal a přepadl ho. Třesky kordy... ale maršálek byl znamenitý šermíř, téměř okamžitě soka zabil.

„Skončil generál Belgioso!“ oznámil zpupně v krčmě. Jenže to byl omyl. Ve skutečnosti padl ranou Russwormova kordu Belgiosův bratr...

Tenkrát byly v Praze souboje zakázány. Russworm ale zákazu nedbal, co by mu mohlo hrozit, když je přítelem samotného císaře? Jenže tentokrát se přepočítal: Rudolf ho nechal zatknout. Maršálek byl uvržen do vězení a nakonec odsouzen k trestu smrti.

Psal se rok 1606. Bylo to v úterý 29. listopadu, před svatým Ondřejem, když mi přišel rozkaz dostavit se na Staroměstskou radnici. Bylo také řečeno, ať napřed pošlu pacholka – ten měl

**Karty, víno, hosty,
ženy**

odsouzení zastříhnout vlasy. To bylo před popravou nutné, dlouhé kadeře by se totiž mohly zamotat do meče a ztížit katovi práci.

Překvapilo mě, že poprava má být neveřejná! Možná se císař obával, že Russwormovi příznivci by se pokusili maršálka zachránit...

Dorazil jsem na místo v pět hodin ráno, nesl jsem svůj nejtěžší meč. Nechali mě čekat před síní. V šest hodin, při úsvitu, na mě kývl písař a já vešel dovnitř. Vězeň klečel na černém aksamitu, slyšel jsem, jak se společně s knězem modlí.

Nevšiml si mě? Nevzhlédl, nepohnul se. A já dokázal své umění. Jedinou ranou jsem tomu muži nenadále hlavu stál. Překvapilo mě, že maršálek nebyl v uniformě, měl na sobě mnišskou kutnu. Kál se snad za všechny své hříchy? Nejspíš!

Zůstal jsem na místě, zatímco ranhojič přišel hlavu zpět, upravil Russwormovi tvář, zastříhl knír. To aby v rakvi vypadal pohledně.

Pak dorazil k pánům radním posel s listem od císaře Rudolfa II. Byla to milost pro Russworma? Nevím. Nic mi neřekli. Katovi se pánové nesvěřují! Tak či tak, stejně už bylo pozdě.

Císař

Snad bych měl povědět víc o císaři, který nechal Russworma popravit. Byl to zvláštní člověk! Vychovaný ve Španělsku, uzavřený, mlčenlivý... Měl sídlit ve Vídni. Ale čeští pánové velice stáli o to, aby měli císaře na Pražském hradě. Protože to by znamenalo povýšení Českého království na první místo v celé monarchii! Když Rudolfovi povolili opravit sídlo tak, aby tam měl naprosté pohodlí (vyhradili na to novou daň), bylo rozhodnuto.

císař Rudolf II. Habsburský